

A black and white photograph of a teddy bear sitting inside an open cardboard box. The box is on a dark carpeted floor. In the background, there is a window with light-colored curtains. The scene is dimly lit, with light coming from the window.

Nikdy,
nikdy,
nikdy

Linn Strømsborg

Ljndeni

Nikdy, nikdy, nikdy

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Linn Strømsborg

Nikdy, nikdy, nikdy – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

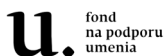
Linn Strømsborg

Nikdy,
nikdy,
nikdy

Z nóřčiny preložila Zuzana Bátorová Vahančíková

Ljndeni

Preklad literárneho diela podporil z verejných zdrojov
formou štipendia Fond na podporu umenia.

Linn Strømsborg: *Aldri, aldri, aldri*

Copyright © Flamme forlag 2019

Translation © Zuzana Bátorová Vahančíková, 2025

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom
bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vytažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice
2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-4981-7

ISBN e-knihy 978-80-566-4991-6 (1. zverejnenie, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-4992-3 (1. zverejnenie, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-566-4990-9 (1. zverejnenie, 2025) (ePDF)

MATKY

Stará mama z maminej strany sa vydala, keď mala sedemnásť rokov. So starým otcom sa im narodili štyri deti a teraz bývajú v mestečku Altea v Španielsku. Žijú tam, odkedy si pamätám. Mama ich spomína len zriedkakedy, ale občas nám pošlú pohľadnicu a na Vianoce a na narodeniny nám chodia balíčky, ktoré je treba vyzdvihnúť na pošte. Obálky aj karty, ktoré v nich bývajú, sú napísané úhľadným písaným písmom starej mamy. Nikdy v nich nie je nič viac než *Všetko najlepšie k narodeninám* či *Veselé Vianoce a šťastný nový rok*. Viem, že stará mama maľuje a starý otec rád číta, no to je asi tak všetko. Keď som bola tínedžerka, chcela som ich ísť navštíviť, pol roka som naliehala na mamu a na otca, ale nedovolili mi to, hoci som navrhla, že si to sama zaplatím. Vtedy som nechápala, že je to preto, lebo starí rodičia si neželajú, aby ich niekto navštívil, či už ja, alebo ktokoľvek iný. Zrejme majú priateľov, deti však nikdy nemali príliš v láske. Mama mi spomínala, že keď som bola malá, spýtala som sa jej, prečo mali starí rodičia vnúcatá, keď sa s nimi nechcú stretávať.

Potichu odvetila, že aj ona sa z rovnakého dôvodu zamýšľala nad tým, prečo mali deti, no vzápätí hlasnejšie doložila, že stará mama a starý otec majú jeden druhého a to im stačí.

Babička z otcovej strany celý život túžila po deťoch. Vydala sa ako devätnásťročná a predstavovala si, že spolu s manželom privedú na svet päť detí. Budú sa síce deliť o izby, pretože v tom čase si nemohli dovoliť kúpiť väčší dom, no budú sa navzájom ľúbiť a spolu všetko zvládnu. Detská izba, ktorú pripravili na poschodí rozdelením obývačky stenou, zostala dlhé roky prázdna. Žiadne deti neprišli. Izba im zavádzala, večne im pripomínala deti, ktoré sa im nikdy nenarodili. Babička ju postupne zaplnila vecami. Kúpila elegantný jedálenský servis na špeciálne príležitosti, ktorý nikdy nepoužívala. Nakúpila ozdobné predmety príliš cenné na to, aby ich niekde nechala vystavené, nechcela predsa, aby sa rozbili. Vyleštila príbor a roztriedila ho do zásuviek v izbe vedľa obývačky. Do označených škatúl zbalila dekorácie na jednotlivé sviatky. Každé Vianoce, Veľkú noc, leto aj zimu vyzdobila dom, hoci v ňom žila len ona a jej manžel. Každé leto niekam odcestovali, chodili na výlety do kempov po celej krajine, pili kávu z termosiek, pózovali pred snehovými závejmi v horách uprostred horúčav, bezúspešne chytali ryby, opaľovali sa v kempoch, zatiaľ čo okolité rodiny vytvárali zvukovú kulisu k ich dovolenkám. Ráno ju budili hrajúce sa deti. Babička vstala, pripravila kávu, zobudila dedka, aby si ju mohol vypiť v posteli, potom si sadla von a pozorovala deti zo susedného karavanu, ako sa hrajú pred jej vlastným karavanom vytlieskavačku.

„Mali sme mať deti,“ povedala dedkovi.

„Viem,“ prikývol.

Roky plynuli a žiadne deti neprišli. Zmierila sa s tým, že sa nestane mamou. Nedalo sa nič robiť. Vyšetrenia boli pre ňu zahanbujú-

ce, no ani lekári nenašli nič, čo by nebolo v poriadku. Niekomu sa to jednoducho nepodarilo a ona bola jedna z takých. Deti zo susedstva ju však napriek tomu volali mama. Dvere radového domu, v ktorom bývali už pätnásť rokov, sa nikdy nezatvárali, kuchyňa na prízemí bola plná detí zo susedstva, ktoré vedeli, že sem môžu kedykoľvek prísť, porozprávať sa a dostať krajec chleba poliaty sirupom či pohár vody s kockami ľadu, niekedy dokonca aj ovocnú šťavu. Sedávali pri kuchynskom stole, kde vždy stáli štyri stoličky, hoci starí rodičia boli len dvaja a hostí na večeru mávali iba zriedkakedy. Hompáľali nohami a prežúvali krajce bieleho chleba, hovorila babička, keď spomínala na tie časy. V záhrade si mohli natrhať orgován a pod ich kuchynským oknom sa postupne objavil chodníček vyšliapaný nespočítanými detskými nohami, ktoré chodili skratkou cez záhradu, namiesto aby dom obišli.

Potom sa narodil otec.

Meškal takmer dvadsať rokov a dva týždne, no zároveň prišiel práve včas. Keďže už boli traja, izbu oddelenú od obývačky vyupratovali a zariadili. Najskôr v nej bola detská postieľka, neskôr trochu väčšia posteľ, písací stôl, šatníková skriňa, komoda. Výlety do kempov pokračovali, ale tentoraz s dojčatom počas prvého leta, potom s batolaťom a neskôr s malým chlapcom, ktorý s otcom lovil ryby a s mamou si čítal knižky. Precestovali Nórsko zdola nahor a zase späť, vozili sa lesnými cestami a tunelmi, navštevovali príbuzných a pýšili sa chlapcom, ktorý konečne prišiel.

Keď som sa otcovi a mame narodila ja, naučila som sa chodiť u starých rodičov v záhrade, tam, kde nám deti zo susedstva vyšliapali chodníček. Čítať som sa naučila v niekdajšej posteli svojho otca v izbe oddelenej od obývačky. Na schodoch pred

dverami, ktoré sa nikdy nezatvárali, ma prvýkrát poštipala osa. Raz na Štedrý večer som dostala prvú chrípku a preležala som ho v babičkinej posteli, zatiaľ čo ostatní jedli večeru a rozbaľovali darčeky.

„Ako si vedela, že chceš mať deti?“ spýtala som sa jedného dňa babičky, keď sme sedeli v záhrade pod orgovánom.

„Jednoducho som to vedela,“ odpovedala spod slnečného klobúka s trvalou na hlave.

„Ale ako človek vie, že to jednoducho vie?“

„Neviem,“ priznala. „No bolo to, ako keď som stretla dedka. Jednoducho som vedela, že je to on. A jednoducho som vedela, že chcem mať deti. Veľa detí.“

„Ale mali ste iba ocka?“

„Áno, no on bol najlepšie dieťa, aké sme mohli mať,“ odvetila. „Bol skoro rovnako úžasný ako ty,“ povedala, vzala ma za ruku a svoju mäkkú zvráskavenú pokožku pritlačila o moju opálenú a lepkavú od horúčavy.

„Nalejem ti ešte šťavu?“

„Áno, prosím si.“

Mama mala devätnásť rokov, keď som sa jej narodila. S otcom sa zoznámili na gymnáziu. Splodili ma hneď po maturite, otec vzal mamu domov k starým rodičom a povedal, čo sa im prihodilo. Dedko vstal a odišiel, babička vzala mamu za ruku a sľúbila jej, že sa o ňu postarajú. Aj o mňa. Počas tehotenstva sa mama zamestnala ako sekretárka, každé ráno chodila autobusom do mesta, zatiaľ čo brucho pod šatami sa jej zväčšovalo, kým som v ňom rástla. Otec pracoval ako poslíček na bicykli, a keď mu zavolali, že mame sa spustili kontrakcie, bol práve na ceste do Smestadu s balíkom, ktorý sa mu už nepodarilo doručiť. Vzal ho so sebou do pôrodnice, kde sa vrátil do čakárne a pýtal sa na mamu. Tesne predtým, ako som sa narodila, zamdlel, no keď ma vytiahli von, položili mame na prsia a oznámili mu, že sa stal otcom, prebral sa. Narodila som sa o desať minút štyri, mala som desať prstov na rukách aj na nohách, otcov nos a mamine oči. Babička nás v nemocnici navštívila ako prvá. Odkedy sa dozvedela, že som na ceste, neprestajne plietla výbavičku pre bábätko. Keď sme odchádzali z pôrodnice, dedko odovzdal mame a otcovi kľúč od bytu, ktorý pre nich prenajal. Teraz už nemôžete bývať u nás v suteréne, oznámil im odomykajúc dvere a vyzval otca, aby vošiel.

Bol to dvojizbový byt vo štvrti Tøyen, so šikmou strechou a pokazeným oknom, no bolo v ňom miesto pre troch a nachádzal sa bližšie k maminej kancelárii aj k otcovej práci, ktorú si našiel, keď dal výpoveď ako poslíček, a od starých rodičov bol metrom tiež iba na skok.

Z toho bytu si nič nepamätám, pretože sme sa odtiaľ odsťahovali pred mojimi štvrtými narodeninami, ale mama mi ukázala, kde sa nachádza. Teraz bývam asi dvesto metrov od neho,

často sa dívam do jeho okien a hovorím si, že tam – tam sme s mamou a ockom bývali. Obaja mali sotva dvadsať, obaja ustavične pracovali, aby dokázali všetko zabezpečiť, a ja som vyrástla z päťdesiatjedného centimetra na takmer meter. Dedko zomrel len o niekoľko rokov neskôr, otec za ním chodieval každý deň do nemocnice, až kým už nebolo koho navštevovať. Spomínam si na pohreb, bola zima a všetci boli smutní. Ockovi som nakreslila obrázok, aby som ho trochu rozveselila, ešte stále visí na stene u mamy. Otec zomrel, keď som mala dvadsať rokov, mne však nikto nenakreslil obrázok, aby ma rozveselil. Nikto sa o to ani nepokúsil.

Mama žije sama v dome, v ktorom som vyrástla, a od mojich devätnástich narodenín pletie výbavičku pre bábätko.

Keby som otehotnela v rovnakom veku ako moja mama, mala by som už pätnásťročné dieťa. Dcéra alebo syn by možno tiež prežili svoje prvé roky v Tøyene, mali by starú mamu, ktorá im štrikuje oblečenie, rozmaznáva ich a rozpráva im príbehy z môjho detstva, rovnako ako babička rozprávala príbehy z otcovho detstva mne.

Keď sa raz staneš matkou, budeš ňou, až kým nezomrieš, hovorí mi mama. Nikdy ňou neprestaneš byť. Odo dňa, keď si sa narodila, až do dňa, keď zomriem, budem vždy tvojou mamou.

Mám tridsaťpäť rokov. Nechcem mať deti.

Prvý z mojich priateľov, ktorý mi povedal, že by so mnou chcel mať deti, sa nahneval, keď som mu oznámila, že žiadne mať nechcem. Si si tým istá? bola jeho prvá reakcia. Áno, som si istá, odvetila som. Nemôžeš to s istotou vedieť už teraz, namietal, si nezrelá, kričal, neuvedomuješ si, o čo prídeš, plakal. O niekoľko mesiacov neskôr sme sa rozišli. Hádku sme uzavreli tým, že ma poprosil, aby som si to premyslela, čo som mu aj sľúbila, no v skutočnosti som o tom príliš nepremýšľala. Vedela som, že nechcem mať deti. Ani s ním, ani s nikým iným a predovšetkým nie sama so sebou. Keď sa niekedy prechádzam v blízkosti miesta, kde býva, mám obavy, že ho stretnem. Už je z neho otec. Predstavujem si, že pôjde oproti mne so synom alebo dcérou v kočiku a že okolo mňa prejde a ani si ma nevšimne, alebo si predstavujem, že sa pri mne pristaví a prihovorí sa mi, že sa na seba usmejeme a možno sa objímeme, že sa pozriem na dieťa, ako sa to predsa patrí, pozrieť sa na dieťa a povedať: Óóó, aký je roztomilý! Alebo: Ako len vyrástol! Je to dievčatko, opraví ma. Potom si zamávame a ja sa poberiem ďalej sama, on s dieťaťom v kočiку a šťastný. Pomyslí si: Je osamelá. Pomyslí si: Lútuje to. A ešte: Som rád, že som neskončil s ňou. Ja si pomyslím, že vyzeral poriadne unavené, ale zdalo sa, že je šťastný.

A ty si rovnako osamelý ako ja, keď sa v noci prevaľuješ v posteli a nemôžeš spať. S tým rozdielom, že nemáš okolo seba celú noc ticho.

V živote nie je mnoho vecí, ktorými som si istá. Ustavične mením názor, tak ako všetci ostatní. Nie som tým istým človekom, ktorým som bola v mladosti, a podobne ani o desať rokov nebudem taká, aká som teraz. Jednu vec však po celý ten čas viem. Nebudem mať deti. Nikdy som ich mať nechcela. Nikdy som nechápala, prečo my ľudia vôbec máme deti.

Chcem povedať, že rozumiem, že takto pokračuje náš druh, že by sme tu už dnes neboli, keby nikto neotehotnel a nezakladal rodiny, ktoré sa o seba navzájom starajú, že skupina ľudí je ochranou pred zvyškom sveta. Rozumiem, že máme pohlavný styk, aby sme zachovali ľudský druh.

Pozorujem, ako sa čoraz viac mojich priateľov stáva rodičmi, pretože starneme, pretože robia to, čo by mali robiť, čo sa od nich očakáva, no čo je najdôležitejšie: robia to, pretože to chcú. Stretnú niekoho, zamilujú sa, otehotnejú, narodí sa im spoločné dieťa. Najprv sú dvaja namiesto jedného, potom traja namiesto dvoch. Ide o to, aby nás bolo viac, nie aby sme zostali sami.

Celý život čakám na to, že zmením názor, že sa jedného dňa zobudím a budem iná, ako som bola predošlý deň a pred rokom a keď som bola dieťa, tínedžerka a mladá žena. Celý čas čakám na to, že začnem chcieť to isté ako vy ostatní. Ale nechcem. Je to pre mňa rovnako prirodzené, ako je pre niektorých mojich priateľov prirodzené, že celý život túžia po deťoch. To, čo vedia, odkedy boli malí, cítim aj ja, ibaže presne naopak.

Nie som ničia mama a vôbec sa netúžim stať niečou mamou. Vystačím si sama. Odo dňa, keď som sa narodila, až do dňa, keď zomriem, budem žiť sama so sebou a to mi stačí.

S druhými ľuďmi sa o tomto nerozprávam. Je to niečo, za čo sa hanbím, čomu sa vyhýbam, okolo čoho robím dlhé ústne okľuky. Keď sa moji priatelia zhováraajú o tom, či by chceli deti, mením tému. Nechcem pôsobiť príliš sebaisto či zaťato, pretože jedného dňa sa môžem znenazdajky zobudiť a byť jednou z nich, obyčajná tridsiatnička, ktorá chce otehotnieť, založiť si rodinu, ktorá chce rozšíriť svoj život, svoje telo, svoje srdce, aby do seba pojalo aj iných než len samu seba. Človek má právo zmeniť svoj postoj.

Snažím sa nájsť bezdetné vzory v popkultúre. Nie je to také jednoduché, ako by sa človek nazdával. Jane Austen nemala deti. Geoff Dyer nemá deti. Stevie Nicks nemá vlastné deti, ale má nevlastného syna. Frances McDormand má adoptívneho syna. Ak existujú knihy a filmy o ženách, ktoré sa vedome rozhodli nemať deti, potom som ich nevidela ani nečítala.

Samantha zo seriálu *Sex v meste* je prvá osoba, na ktorú si spomeniem, keď je reč o televíznych seriáloch. Carrie Bradshaw je číslo dva. Spomedzi žien v tomto seriáli však najviac vzhliadam k Mirande, ktorá je v otázke detí po celý čas nejednoznačná. V druhej sérii jej diagnostikujú *lenivý vaječník*, odrazu jej teda funguje len jeden, takže jej telo produkuje vajíčka iba každý druhý mesiac namiesto každý. Keď neplánovane otehotnie, dieťa si nechá a nakoniec je rada. Stane sa mamou, no najme si opatrovateľku, ktorá u nej býva. Miranda pracuje a chodí sa zabávať s priateľkami, randí s mužmi, až kým sa nevydá, a celkove sa zdá, že v jej živote sa zmenilo jedine to, že jej doň pribudla ďalšia osoba, ktorú miluje a zároveň aj vychováva. Keby sa narodilo dieťa mne, nemyslím si, že by to bolo rovnako jednoduché. Nemohla by som si dovoliť platiť niekoho, kto by u mňa býval a staral sa mi o dieťa. Boli by sme tam len ja s Philipom. A dieťa. A okrem toho *Sex v meste* je fikcia, tento seriál napokon nie je o deťoch a realite, ale predovšetkým o sexe a priateľstve. Nikdy tam nepadne otázka, prečo je Carrie bezdetná. Mňa sa na to ľudia pýtajú v jednom kuse.

Spýtam sa Anniken, či si vybavuje nejaké iné bezdetné vzory. Najprv dlho premýšľa a potom mi odpovie: Matka Tereza.

S Anniken sme spolu vyrastali. Bývali sme v tej istej bytovke, chodili sme do rovnakej školy aj gymnázia, potom sme začali študovať každá svoj odbor na osloskej univerzite v mestskej štvrti Blindern. Počas štúdia – a vlastne aj dosť dlho po ňom – sme si prenajímali izbu v tom istom byte. Naďalej bývame v rovnakej časti mesta, len už nie spolu. Alex a Anniken bývajú ešte vždy spolu. Alex vyrástol s nami a počas štúdia býval v tom istom podnájme ako my s Anniken. Ja teraz žijem s Philipom, bývame spolu už osem rokov. Už je to takmer večnosť.

S Philipom sme sa zoznámili v lete, v celkom inom období, než je táto zima, ktorá práve visí nad našim mestom. Okamžite som sa doňho zamilovala. Ešte nikdy sa mi to nestalo, ani dovtedy, ani potom. Zbadala som ho na jednej párty, stál v rohu, kde sa rozprával s nejakými Alexovými kolegami, a ja som si pomyslela, že tamtoho si dnes večer vezmem domov. Nebolo to úplne jednoduché, no nakoniec sme odtiaľ odišli spolu, a keď sme prišli k mojim dverám, pobožkal ma na líce a poprial mi dobrú noc. Toto sa opakovalo viackrát. Napokon som sa ho spýtala, či o mňa nemá záujem. Samozrejme, že mám, odvetil a zasmial sa. Lenže nemám záujem iba sa s tebou vyspať. Chcem niečo viac.

„A ty si nemyslíš, že to chcem aj ja?“

„Nie,“ povedal, „nemyslím si to.“

„Prečo nie?“

„Niečo som o tebe počul,“ prezradil.

„Čo také?“

„Nič zlé,“ ubezpečil ma. „Len to, že asi nie si vzťahový typ.“

A to je úplne v pohode, ibaže ja som.“

„Vzťahový typ?“ spýtala som sa nechápavo.

„Presne tak,“ prisvedčil.

Po niekoľkomesačnom vzťahu sa nás začali ľudia z okolia pýtať, či sa chystáme mať deti. Model, že niekoho stretnete, začnete spolu bývať a založíte si rodinu, je hlboko zakorenený v našich životoch aj v spoločnosti.

Túto tému som s Philipom otvorila ešte na začiatku nášho vzťahu. Musela som to urobiť. Ten rozhovor som už absolvovala aj predtým, nikdy sa však neskončil dobre, dokonca ani keď som mala čerstvo po dvadsiatke, a možno preto o mne počul to, čo počul. Že nemám priateľa a nie som vzťahový typ, pretože keď človek s niekým začne chodiť, nevyhnutne to znamená, že jedného dňa prídu aj deti. Nikdy nenájdeš niekoho, kto chce to isté čo ty, povedal mi predchádzajúci priateľ. Tak som sa s tým zmierila, vzdala som sa, nechala som to tak. A bolo mi fajn. Človeku môže byť na svete veľmi príjemne aj samému – mala som svojich priateľov, mala som blízkych ľudí, ktorým som mohla zavolať uprostred noci, a z času na čas na kratšie či dlhšie obdobie aj niekoho, vedľa koho som sa ráno prebúdzala.

„Viem, ako to je,“ začala som. „Viem, ako to chodí, ale musím to povedať skôr, než to medzi nami bude príliš vážne, skôr, než bude pre teba neskoro otočiť sa. Nie je to fér voči nikomu z nás.“

Odložil pohár s vínom, zahľadel sa na mňa ponad stôl, ponad jedálenský stôl, ktorý bol pre nás vždy priveľký, alebo aspoň preňho.

„Nemôžem...“ vypadlo zo mňa, ale zasekla som sa, potom som sa nadýchla a skúsila to znova.

„Nemôžem ti sľúbiť, že budeme mať deti.“

Nič nepovedal.

„Nechcem mať deti a nemôžem ti sľúbiť, že niekedy zmením názor, a preto by si to mal vedieť teraz, skôr ako sa budeš cítiť podvedený alebo že mi niečo dlhuješ.“

Nadalej mlčal.

„Je mi s tebou veľmi fajn,“ ubezpečila som ho, „ale na svete je mnoho ľudí, s ktorými môže byť človeku fajn, a je dôležité, aby sme našli toho pravého, alebo aspoň toho, kto chce to isté čo my. Takže ak chceš mať deti, nie som pre teba tá pravá.“

„Vždy som chcel mať deti,“ odvetil.

„Väčšina ľudí chce mať deti,“ uznala som.

„Ale ešte viac chcem byť s tebou,“ doložil.

„To nemôžeš povedať,“ namietla som.

„Práve som to povedal.“

„Hej, ibaže o takýchto veciach sa človek nerozhoduje len tak pri večeri. Ja to viem o sebe už dlho, oveľa dlhšie ako ty, respektíve tak dlho, ako ty vieš, že chceš deti, ja viem, že ich nechcem. Nikdy.“

„Takže sa nemôžem rozhodnúť, kým to nebudem vedieť rovnako dlho ako ty?“

„Netvrdím, že viem, čo bude o päť rokov alebo o tri, prípadne zajtra,“ ozvala som sa po chvíli. „Ale keďže ti momentálne nemôžem zaručiť, že obaja máme o budúcnosti rovnakú predstavu, pokiaľ chceš mať deti, nie je fér voči nikomu z nás, aby sme v tomto pokračovali.“

Ukázala som naňho a potom na seba, tam a späť niekoľkokrát a napokon mi ruka klesla vedľa taniera.

„Chcela by si, aby sme bývali spolu?“ opýtal sa.

„Prosím?“

„Chcela by si, aby sme bývali spolu?“

„Nebudeme mať deti, ani keď budeme bývať spolu,“ odvetila som.

„Som si toho vedomý. Chceš, aby sme si našli spoločné bývanie?“

O dva mesiace neskôr sme kúpili byt, v ktorom doteraz bývam. Ešte vždy tu uprostred obývačky stojí jeho stôl.

Stará mama z maminej strany bude mať v zime sedemdesiatpäť rokov a pri tej príležitosti pozvala celú rodinu na veľkú oslavu do Alteí. Mama sa bojí lietať a nechce tam ísť, ale povedala som jej, že pôjdem s ňou. Philip a Anniken sa tiež pridajú. Prenajmeme si spolu nejaký dom v blízkom okolí a pobudneme tam týždeň pred oslavou a týždeň po nej. Bude to zážitok. Alex nemôže ísť s nami, pretože musí pracovať, avšak my sme už všetko naplánovali, vyhradili si čas a peniaze a o niekoľko mesiacov pocestujeme. Mama má aj naďalej obavy, vraví, že jej nepomôže, keď poletíme s ňou, pretože lietadlo aj tak spadne, bez ohľadu na to, koľko ľudí v ňom bude sedieť. Ubezpečujem ju, že celý čas po svete lietajú množstvo lietadiel a len veľmi málo z nich spadne, hoci viem, že ju to nezbaví strachu. Pomôcť jej môže jedine to, že tam pôjde a prežije to. Sú aj horšie veci ako strach z lietania. Keď človek nelietajú, má to vlastne množstvo výhod. Naša planéta sa má najlepšie, keď všetci zostávame tam, kde sme, keď v kuse nelietame kamsi na víkendové pobyty, dovolenky či služobné cesty. Lenže mama nenavštívila starú mamu a starého otca ešte ani raz, takže vo februári tam pekne pôjdeme a budeme oslavovať, piť víno a zmeníme prostredie. Najprv nás však čakajú Vianoce.

Philip chce, aby sme tento rok strávili Vianoce s jeho rodinou, a ja mu poviem, že si to musím premyslieť. S tvojou mamou sme boli minulé Vianoce aj rok predtým, poznamená Philip a ja prikývnem, pretože má úplnú pravdu, lenže mama je celkom sama. Philip za to, samozrejme, nemôže, ale ani mama. Niektorí ľudia sú jednoducho sami, či už na Vianoce, alebo vo svojom živote.

„Môžeme ich sláviť oddelene,“ navrhne.

„Prosím?“

„To, že nestrávime Štedrý večer na rovnakom mieste, predsa neznamená, že sa rozídeme,“ rozosmeje sa, keď vidí môj šokovaný výraz.

„Veď je to len jeden deň. Dvadsiateho tretieho môžem byť u teba a budeme robiť všetko ako obvykle a potom znova prídem dvadsiateho piateho, to predsa zvládneme, či nie?“

Deň pred Vianocami si zvyčajne pozrieme *Večeru pre jedného* a potom všetky vianočné filmy o disfunkčných rodinách, ktoré poznáme. Philip má teóriu, že vďaka tomu budeme pripravení, ak sa jedného dňa ocitneme na vianočnej oslave, kde sa všetko pokazí. Mám také neblahé tušenie, že tento rok to bude môj prípad.

Sneh napadne výnimočne skoro a my sa stresujeme viac ako zvyčajne, aby sme nakúpili všetky vianočné darčeky a stihli všetky vianočné posedenia. Už v polovici decembra som vyčerpaná, no ešte stále som sa nespýtala mamy, ako bude tráviť Štedrý večer. Počas každoročného pečenia medovníkov u nej doma trošku dúfam, že v ten deň pôjde k strýkovi Trondovi, ale keď sa jej na to opýtam, uvedomím si, že očakáva, že prídeme s Philipom k nej.

„Bude nám fantasticky,“ skonštatuje. Philip má na tvári múku, odkasle si a pozrie sa na mňa. Zhlboka sa nadýchnem a oznámim, že Philip tento rok strávi Vianoce so svojou rodinou.

„Aha?“

„Ale ja budem s tebou,“ doložím rýchlo.

„Nebudete na Vianoce spolu?“

„Veď je to len jeden deň,“ vravím, zatiaľ čo Philip vaľká cestu.

„Vždy ste predsa boli na Vianoce spolu,“ namietne mama a ja zacítim pach pripáleniny. Spýtam sa, či dáva pozor na medovníky v rúre, no mama len stojí pri sporáku a váhavým hlasom opakuje, že Vianoce sme vždy slávili spolu, ale že isto bude môcť zájsť k strýkovi Trondovi, rýchlo teda vstanem a pribehnem k rúre, otvorím dverka a v poslednej chvíli zachránim medovníky. Philip iba ďalej mlčky vaľká.

Skôr než odídeme, mama mi povie, že Vianoce jednoducho musím sláviť s Philipom a že ona už niečo vymyslí.

„Prídem sem k tebe,“ odvetím, „už to nerieš.“

„S ockom sme vždy trávili Vianoce spolu, je dôležité byť s ľuďmi, ktorých má človek rád.“

„A ja mám rada teba,“ uzavriem, ešte raz ju objímam a potom sa s Philipom ponáhľame na metro s plechovkou medovníkov,

niektoré sú pripálené a zopár ich je takých hrubých, že sú ešte mäkké. Kým čakáme na stanici, Philip mi jeden núka, ale nemám chuť. Keď prideme domov, v poštovej schránke nájdeme tri vianočné pozdravy, na všetkých sú fotky vysmiatych rodín s deťmi v mikulášskych kostýmoch. Pripnem ich na chladničku, prekryjem nimi pozvánky na svadby a ďakovné karty. Ani tento rok sa nám nepodarilo poslať žiadne vianočné pohľadnice.

Keď upraceme a konečne si ľahneme, nemôžem zaspáť. Zobudím Philipa, ktorý ako vždy okamžite zaspal, a poviem mu, že by som chcela stráviť Vianoce s ním.

„Ale s kým potom bude tvoja mama?“

„Nemohla by byť s nami?“

„Nebude to trochu divné?“ spýta sa a ja mu dám za pravdu, hej, bude to trochu divné, ale mohlo by to byť celkom fajn.

„Môžem sa opýtať mamy,“ navrhne.

Privinie si ma k sebe a ja pocítim jeho teplo a dych. Vzápätí znova zaspí, zatiaľ čo ja tu ležím a bdiem. Pokúšam sa predstaviť si mamu doma u mojich budúcich svokrovcov, kde sú všetci šťastní a medovníky sa nikdy nepripália. Potom v mysli preskočím a predstavím si Štedrý večer u mamy, kde sme len my dve. Možno by som mohla priniesť nejaké vianočné filmy, ktoré máme s Philipom tak radi, ibaže mama nerada pozerá filmy, ona radšej štrikuje, možno by teda mohla pliesť, kým si ja niečo pozriem? Je to predsa iba jeden deň, zopár darčiekov a jedna štedrá večera. Vianoce prídu bez ohľadu na to, či nás bude veľa alebo budeme len dve, a všetkým uplynú rovnako rýchlo.

Poviem Philipovi, že sa nemusí pýtať rodičov. Overí si, či som si tým istá, a ja prikývnem, poviem, že áno, ja pôjdem k mame, ty k svojim rodičom a na Prvý sviatok vianočný sa tu znova stretne-me. Poznamená, že aj tak sa najviac teší na deň pred Vianocami, potom ma letmo pobožká a musí bežať do práce. Pošlem mame správu, že sa teším a že prídem niekedy doobeda, aby sme mohli spoločne navariť.

Dvadsiateho tretieho však musí Philip pracovať nadčas, a tak si pozriem *Večeru pre jedného* sama. Otec sa na tom vždy schuti zabával a popri smiechu vychádzajúcom z obrazovky počujem v hlave aj ten jeho. Keď pozerám *Vianočné prázdniny*, dostanem správu od Philipa, že zostane v práci ešte dlhšie, ako predpokladal, ale že mu chýbam. Zaspím na pohovke, no keď konečne príde domov, spýta sa ma, či si pozrieme ešte jeden film, tak si ho pustíme, obaja však zaspíme uprostred *Gremlins*, kde-tu sa preberieme, keď Gizmo spieva či keď pani Deaglová vyletí cez okno aj so schodiskovým výťahom a gremlinom sa opäť podarí zničiť Vianoce, a ešte tesnejšie sa k sebe pritúlíme na pohovke.

Na Štedrý deň musí Philip odísť skoro, aby stihol vianočnú kašu s deťmi, a ja ešte raz prepočítam darčeky, ubezpečím sa, že sú všetky tu, že sme na nikoho nezabudli. K mame vezmem iba jeden balíček, kúpila som jej knihu o pletení. Vyrazím zároveň s Philipom, ideme spolu do centra, kde nastúpim na metro a on uteká na ďalší autobus. V metre nie je okrem mňa nikto, vo vagóne zostali len blatové stopy po všetkých, ktorí doň nastúpili a vzápätí z neho vystúpili cestou niekam, cestou domov na Vianoce. Domy v maminej štvrti sú vyzdobené, trblietajú sa od snehu a svetelných šnúr, no u mamy je tma. Zaklopem na dvere

a čakám, ale nik neodpovedá. Jedenkrát zazvoním, potom ešte raz a nakoniec jej zatelefonujem.

„Haló?“ ozve sa z druhého konca.

„Som už tu, ty nie si doma?“

„Sme predsa u Tronda!“ odvetí.

„Prosím? Veď sme mali byť u teba.“

„Ale nie, nie, keď sme len samy dve, to predsa nejde, sme u Tronda. Stihneš ďalšie metro?“

Odvetím, že áno, a zložím. Vrátim sa na stanicu a uvažujem, či by som tiež nemala zmeniť plán tak ako mama a nič jej nepovedať. U Philipovej rodiny už je asi na stole vianočná kaša, mandľa je poriadne schovaná v tanieri najmladšej členky, našej takmer dvojročnej netere. Kúria v kozube a hlasno sa rozprávajú ponad stôl, pýtajú sa, či večer príde vianočný škriatok, či boli deti tento rok dobré. Sedím v metre, a keď zastaneme v Bogerude, kde býva strýko Trond, takmer nedokážem vstať, no nakoniec sa mi to podarí a vystúpim tesne predtým, ako sa zavrú dvere. Pomaly kráčam po snehu k jeho domu, a skôr ako zazvoním, niekoľkokrát sa zhlboka nadýchnem do brucha. Otvorí mi strýko Trond s dvoma psami. On sám má jedného, ale počas vianočných sviatkov zvyčajne susedom varuje ich dvoch psov a práve tí ma prišli privítať brechotom. Vkročím do chodby a objímam strýka, ten mi vezme bundu a zahlási, že práve pozerajú *Cestu za Vianočnou hviezdou*.

Všetci sedia v obývačke: mama, teta Bjørg – Trondova manželka –, sesternica Emma s manželom Sveinom, ich dve deti Mille a Adrian, ktoré majú štyri a päť rokov, sesternica Tone s priateľkou Camillou a ich dcérou Emilie, teta Ingvild a bratranec Anders s priateľkou Sofiou, ktorá je tehotná. Teta Ingvild je rozvedená,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Nikdy, nikdy, nikdy.***
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.